

Bestuurlijke Netwerkkarten

Crisisbeheersing

Netwerkaart 15 Voedselzekerheid

Nederlandse Academie
voor Crisisbeheersing en Brandweerzorg
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade ontstaan door eventuele fouten c.q. onvolkomenheden in deze publicatie.

Om deze publicatie te kunnen blijven ontwikkelen en verbeteren, ontvangen wij graag commentaar en suggesties ter verbetering. Vragen of opmerkingen kunt u sturen naar info@nipv.nl, onder vermelding van Bestuurlijke Netwerkkarten.

© Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) en provincie Noord-Holland, 2025

Auteur(s)	Merijn ten Dam
Contactpersoon	Merijn ten Dam

Datum	2025
Status	handboek
Versie	202504

Wij hechten veel belang aan kennisdeling. Delen uit deze publicatie mogen dan ook worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding.

Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid is bij wet vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid.

15 Voedselzekerheid

Crisistypen	> (dreigende) schaarste levensmiddelen > (dreigende) schaarste diervoeders
Bevoegd gezag	> Europese Commissie en Raad > minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNV) > rijksheer van LNV > burgemeester of voorzitter veiligheidsregio (uitvoering, handhaving openbare orde)
Soorten maatregelen	> eigen maatregelen exploitant van een levensmiddelenbedrijf of diervoederbedrijf ten aanzien van voedselveiligheid > maatregelen jegens bedrijven in de voedselketen ten aanzien van de voedselvoorziening > handhaving openbare orde

Voedsel: meerdere ketens

- > Voedselvoorziening en voedselveiligheid zijn twee afzonderlijke ketens:
 - Voedselzekerheid (ook voedselvoorziening genoemd) betreft het voorkomen van voedselschaarste en het optreden indien toch sprake is van (dreigende) schaarste.
 - Voedselveiligheid betreft het voorkomen dat potentieel schadelijke stoffen of micro-organismen in de humane voedselketen terechtkomen en zodoende de volksgezondheid kunnen aantasten en verder het optreden als dat toch gebeurt.
 - Voedselvoorziening en voedselveiligheid hebben ook betrekking op diervoeders; met name de kwaliteit hiervan is van belang vanwege het voorkomen van

dierziekten, de mogelijke relatie met levensmiddelen (het terechtkomen in de voedselketen via melk of slacht) en de bescherming van het milieu.

Voedselvoorziening

- > Het treffen van maatregelen op het gebied van de voedselvoorziening is in beginsel belegd bij de nationale overheid en bij de Europese Unie.
- > In de praktijk is het de Europese Commissie die optreedt bij een dreigende schaarste door bijvoorbeeld tijdelijk de export naar landen buiten de Europese Unie stop te zetten in het geval van tegenvallende oogsten als gevolg van extreme droogte.
- > De minister van LNV beschikt over vergaande noodbevoegdheden ten aanzien van alle bedrijven die direct of indirect een bijdrage leveren aan de

voedselketen. De minister kan ook prijsmaatregelen vaststellen.

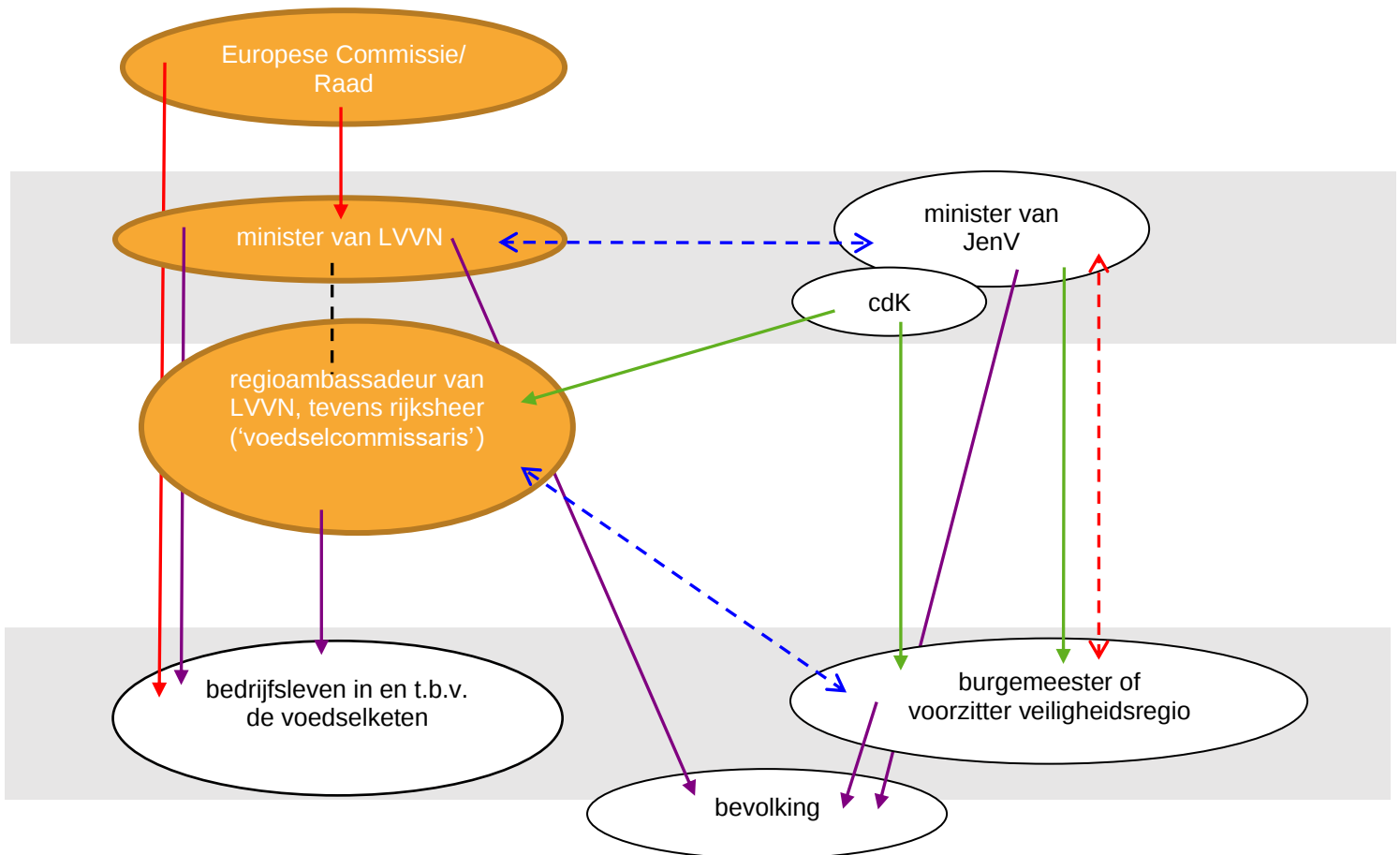
- > De minister van EZ kan de algemene schaarstewetgeving toepassen: maatregelen tot tegengaan van hamsteren en instellen van een rantsoenering. Gemeenten vervullen daarbij een uitvoerende taak.
- > De rijksheer van LVVN (in de praktijk fungeert de bestuurlijk liaisons van de landsdelen van LVVN als rijksheer) is tevens 'voedselcommissaris' en kan namens de minister bovengenoemde noodbevoegdheden uitoefenen, deels in mandaat en deels bij isolatie.
- > De burgemeester (of voorzitter veiligheidsregio) kan formeel voedsel vorderen en herverdelen, maar gezien de gecentraliseerde aanpak zal dit alleen aan de orde zijn in acute situaties waarbij centrale maatregelen niet kunnen worden afgewacht of geen effect sorteren. Bovendien zijn lokale maatregelen ten aanzien van winkels of winkelketens met landelijke distributiekanaal veelal niet zinvol.
- > De burgemeester of voorzitter veiligheidsregio kan zo nodig maatregelen treffen ter handhaving van de openbare orde.
- > Maatregelen inzake primaire levensbehoeften, die zijn vermeld in decentrale crisisplannen, hebben geen betrekking op de algehele voedselvoorziening (met uitzondering van drinkwater), maar op het beschikbaar stellen van primaire levensbehoeften aan mensen die vanwege een ramp elders zijn opgevangen of mensen die bij evacuatie achterblijven indien onvoldoende tijd beschikbaar is om alle inwoners te evacueren.

Relatie met regionaal beleidsteam en commissaris van de Koning

- > De bestuurlijk liaison van LVVN fungeert als rijksheer, 'voedselcommissaris': hij vertegenwoordigt de minister in een regionaal beleidsteam.
- > Voor de relatie rijksheer LVVN – commissaris van de Koning, zie de *Bestuurlijke Netwerkkarta rampenbestrijding algemeen & handhaving openbare orde*.
- > Indien een burgemeester of voorzitter veiligheidsregio een maatregel of het optreden van de rijksheer LVVN om redenen van openbare veiligheid of openbare orde onverantwoord acht, kan hij:
 - op grond van zijn eigen noodbevoegdheden binnen het domein van openbare orde en veiligheid een bevel geven of voorschriften uitvaardigen en daarbij binnen dat kader maatregelen van de rijksheer LVVN bijsturen of beperken
 - aan de commissaris verzoeken te interveniëren. De commissaris kan een aanwijzing geven inzake samenwerking of – voor wat betreft de maatregelen zelf – overleg voeren met de rijksheer van LVVN of 'bovenlangs' verzoeken jegens de rijksheer van LVVN dwingend op te treden.
- > Vice versa, als de rijksheer LVVN een maatregel van een burgemeester of voorzitter van een veiligheidsregio onverantwoord acht, kan hij verzoeken dat de commissaris ingrijpt. De minister van LVVN kan aan de minister van JenV verzoeken in te grijpen.

functionele keten voedselvoorziening

algemene keten

- - -> Informatie en afstemming
- . - -> Bijstand
- - - Internen lijnen
- > Maatregelen jegens bevolking/bedrijven
- > Bestuurlijk toezicht, tevens onderlinge informatie
- > Maatregelen door EU

